

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚУРИЛИШ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ АРХИТЕКТУРА ҚУРИЛИШ ИНСТИТУТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
Тошкент архитектура-қурилиш
институти ректори
Эржан Қаҳя _____
“ _____ ” _____ 2021 й.

08.00.03 – “Саноат иқтисодиёти”
иختисослиги бўйича (PhD) таянч докторантурага
кириш имтиҳонлари
ДАСТУРИ

Тошкент – 2021

Дастур Тошкент архитектура-қурилиш институти Кенгашида кўриб чиқилган ва 2021 йил 28 октябрдаги 1–сонли мажлис баёни билан маъқулланган.

Дастурни тузувчилар:

и.ф.д., проф. Зияев М.К.

и.ф.д., проф. Джабриев А.Н.

и.ф.н., доц. Турдиев А.С.

Ушбу дастур “Иқтисодиёт ва кўчмас мулкни бошқариш” кафедрасининг 2021 йил 12 октябрдаги 4-сон мажлисида кўриб чиқилган.

“Иқтисодиёт ва кўчмас мулкни бошқариш”
кафедраси мудири

Турдиев А.С.

КИРИШ

Истиқлол йилларида иқтисодийтимиз ва унинг етакчи тармоқларини ривожлантириш борасида амалга оширилаётган изчил ислохотлар натижасида мамлакатимиз иқтисодийтида барқарор юқори ўсиш суръатларига эришилмоқда. Бунда қурилиш соҳасини ривожлантириш борасидаги саъй-ҳаракатлар, йирик лойиҳа ҳамда дастурларнинг амалиётга татбиқ этилаётгани муҳим аҳамият касб этаётир.

Иқтисодий таркибида қурилишнинг ривожланиши динамикасидаги муҳим ўзгариш сифатида корхоналар ва ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик янгиланиш асосида қурилишда чуқур таркибий ўзгаришлар ва диверсификациянинг амалга оширилгани ҳисобланади.

Қурилиш тармоғида олиб борилаётган сиёсатнинг асосий устуворлиги институционал ислохотларнинг сифатини ошириш ва тадбиркорлик фаолиятига кенг йўл очиб бериш, қурилиш ишлаб чиқаришини модернизациялаш ва диверсификациялаш, иқтисодийнинг реал сектори корхоналарини қўллаб-қувватлаш, ўрта ва узоқ муддатда қурилиш соҳасини ривожлантириш бўйича дастурий чора-тадбирларни амалга оширишга қаратилди.

Давлат раҳбари томонидан Ҳаракатлар стратегиясида юқори технологияли қайта ишлаш тармоқларини, энг аввало, маҳаллий хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлаш асосида юқори қўшимча қийматли тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни жадал ривожлантиришга қаратилган сифат жиҳатидан янги босқичга ўтказиш орқали қурилиш корхона ва ташкилотларини янада модернизациялаш, қурилиш материаллари ишлаб чиқаришни диверсификация қилиш зарурати алоҳида таъкидланди¹.

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили» да амалга оширишга оид давлат дастурида таркибий ўзгартиришларни чуқурлаштириш, миллий иқтисодийнинг етакчи тармоқларини модернизация ва диверсификация қилиш ҳисобига унинг рақобатбардошлигини ошириш йўналишида корхоналарнинг маблағлари, ЎзТТЖ, тижорат банклари кредити, хорижий инвестиция ва кредитлар ҳисобига 2019 йилги Инвестиция дастурига 16,6 миллиард долларлик 3 мингдан зиёд лойиҳа киритилган. Бу 2018 йилдагига нисбатан 16 фоиз кўпдир. Жумладан, жорий йилги Инвестиция дастури доирасида умумий қиймати 3,2 миллиард доллар бўлган 140 та ишлаб чиқариш қувватини фойдаланишга топшириш режалаштирилган².

Дунё мамлакатлари иқтисодий ривожланишнинг қайси моделини танламасин мамлакат иқтисодийнинг жаҳон хўжалигидаги мавқеи ва ўрни унинг рақобатбардошлик даражаси билан белгиланади. Бу ўринда қурилиш тармоғини ривожлантириш муаммоларини илмий асосда ҳал эта оладиган илмий педагогик кадрларнинг ўрни ва иштироки муҳимдир.

Мамлакатимизда илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш бўйича Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”га асосланиб, мутахассисларнинг касбий маҳоратини кўтариш ва малакали иқтисодчи кадрларни халқаро андозалар даражасида тайёрлашни тақозо этади. Айниқса, ҳозирги глобаллашув ва интеграция жараёнлари тезкорлик билан бораётган шароитда қурилишни ривожлантириш соҳасидаги халқаро андозаларни мамлакатимиз таълим тизимида қўллаш бўйича ишларни олиб бориш ҳозирги куннинг долзарб масаласи бўлиб ҳисобланади.

Дастурда қўйилган мавзу ва масалалар “Саноат иқтисодий” ихтисослиги бўйича талабгорларнинг фақатгина шу соҳадаги умумий билим даражасини аниқлаш билан чекланмасдан, балки шу соҳадаги муаммолар ва уларнинг ечимларини топиш бўйича билимга эга эканлигини намойиш эта олишини талаб этади.

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли [Фармони](#). // Халқ сўзи. 8 феврал 2017 йил.

² Инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича асосий вазифалар белгиланди. 08.01.2019 й. <https://president.uz/uz/lists/view/2233>

Қурилиш - миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоғи

Қурилиш ва унинг миллий иқтисодиёт ривожигадаги роли ва ўрни. Қурилиш-моддий ишлаб чиқаришнинг йирик етакчи тармоғи сифатида. Қурилиш тармоғи барча тармоқлар учун моддий бойлик яратиб берувчи соҳа. Қурилиш ва аҳолининг иш билан бандлиги масаласи. Мустақиллик йилларида қурилиш тармоғининг ривожланиш йўллари ва асосий яқунлари. Ўзбекистон Республикаси қурилиш тармоғининг асосий кўрсаткичлари ва уларнинг динамикаси. Қурилиш тармоқларининг ўсиши тенденцияси-қурилиш материаллари ишлаб чиқариш саноатининг маҳсулотлари ишлаб чиқариш динамикаси.

Қурилиш тармоқ тузилмаси ва таркибий силжишлар

Тузилма сиёсати, унинг моҳияти ва аҳамияти. Ижтимоий меҳнат тақсимоли ва қурилиш тармоғининг шаклланиши. Қурилиш тармоғи тузилмаси ва уни белгиловчи омиллар. Қурилишнинг тармоқларга бўлиниши ва тармоқ тузилиши. Қурилиш тармоқ тузилишининг кўрсаткичлари. Қурилиш тармоқ тузилмасининг прогрессивлик мезони. Қурилиш тармоқ тузилишини белгиловчи омиллар. Тармоқ тузилмаси ўзгаришининг асосий тенденцияси. Қурилишнинг замонавий тармоқ тузилмаси ва уни такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари. Таркибий ўзгаришларни амалга ошириш борасидаги яқин ва узоқ истиқболдаги устувор вазифалар.

2017-2021 йилларда ишлаб чиқаришни таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилишни таъминлаш бўйича чора-тадбирлар дастурининг мақсади ва вазифалари.

Таркибий ўзгартиришларни чуқурлаштириш, миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизация ва диверсификация қилиш ҳисобига унинг рақобатбардошлигини ошириш

Миллий иқтисодиётнинг мутаносиблиги ва барқарорлигини таъминлаш, унинг таркибида қурилиш, хизмат кўрсатиш соҳаси, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик улушини кўпайтириш; ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, ишлаб чиқариш, транспорт-коммуникация ва ижтимоий инфратузилма лойиҳаларини амалга оширишга қаратилган фаол инвестиция сиёсатини олиб бориш; юқори технологиялар асосида маҳаллий хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлаш, юқори қўшимча қийматли тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни жадал ривожлантиришга қаратилган сифат жиҳатидан янги босқичга ўтказиш орқали қурилишни янада модернизация ва диверсификация қилиш; иқтисодиёт тармоқлари учун самарали рақобатбардош муҳитни шакллантириш ҳамда маҳсулот ва хизматлар бозорида монополияни босқичма-босқич камайтириш; принципиал жиҳатдан янги маҳсулот ва технология турларини ўзлаштириш, шу асосда ички ва ташқи бозорларда миллий товарларнинг рақобатбардошлигини таъминлаш; ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни рағбатлантириш сиёсатини давом эттириш ҳамда, энг аввало, замонавий қурилиш материаллари импортининг ўрнини босиш, тармоқлараро қурилиш кооперациясини кенгайтириш;

иқтисодиётда энергия ва ресурслар сарфини камайтириш, ишлаб чиқаришга энергия тежайдиган технологияларни кенг жорий этиш, қайта тикланадиган энергия манбаларидан фойдаланишни кенгайтириш, иқтисодиёт тармоқларида меҳнат унумдорлигини ошириш;

фаолият кўрсатаётган эркин иқтисодий зоналар, технопарклар ва кичик саноат зоналари самарадорлигини ошириш, янгиларини ташкил этиш; хизмат кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш, ялпи ички маҳсулотни шакллантиришда хизматларнинг ўрни ва улушини ошириш, кўрсатилаётган хизматлар таркибини, энг аввало, уларнинг замонавий юқори технологик турлари ҳисобига тубдан ўзгартириш; экспорт фаолиятини либераллаштириш ва соддалаштириш, экспорт таркибини ва географиясини диверсификация қилиш, иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудларнинг экспорт салоҳиятини кенгайтириш ва сафарбар этиш; йўл-транспорт инфратузилмасини янада ривожлантириш, иқтисодиёт, ижтимоий соҳа, бошқарув тизимига ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш.

Иқтисодиётда давлат иштирокини камайтириш, хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантиришга қаратилган институционал ва таркибий ислохотларни давом эттириш

Хусусий мулк ҳуқуқи ва кафолатларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнес ривожини йўлидаги барча тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, унга тўлиқ эркинлик бериш, «Агар халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва кучли бўлади» деган тамойилни амалга ошириш; кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни кенг ривожлантириш учун қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, тадбиркорлик тузилмаларининг фаолиятига давлат, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат идоралари томонидан ноқонуний аралашувларнинг қатъий олдини олиш; давлат мулкни хусусийлаштиришни янада кенгайтириш ва унинг тартиб-таомилларини соддалаштириш, хўжалик юритувчи субъектларнинг устав жамғармаларида давлат иштирокини камайтириш, давлат мулки хусусийлаштирилган объектлар базасида хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш; инвестиция муҳитини такомиллаштириш, мамлакат иқтисодиёти тармоқлари ва ҳудудларига хорижий, энг аввало, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш; корпоратив бошқарувнинг замонавий стандарт ва усулларини жорий этиш, корхоналарни стратегик бошқаришда акциядорларнинг ролини кучайтириш; тадбиркорлик субъектларининг муҳандислик тармоқларига уланиши бўйича тартиб-таомил ва механизмларни такомиллаштириш ва соддалаштириш; мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш жараёнларини тартибга солишда давлат иштирокини камайтириш, давлат бошқаруви тизимини марказлаштиришдан чиқариш ва демократлаштириш, давлат-хусусий шерикликни кенгайтириш, нодавлат, жамоат ташкилотлари ва жойлардаги ўзини ўзи бошқариш органларининг ролини ошириш.

Вилоят, туман ва шаҳарларни комплекс ва мутаносиб ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, уларнинг мавжуд салоҳиятидан самарали ва оптимал фойдаланиш

Ижтимоий-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш, халқнинг турмуш даражаси ва даромадларини ошириш учун ҳар бир ҳудуднинг табиий, минерал-ҳомашё, қурилиш, саноат, қишлоқ хўжалиги, туристик ва меҳнат салоҳиятидан комплекс ва самарали фойдаланишни таъминлаш; ҳудудлар иқтисодиётини модернизация ва диверсификация қилиш қўламини кенгайтириш, ривожланиш даражаси нисбатан паст бўлган туман ва шаҳарларни, энг аввало, қурилиш, саноат ва экспорт салоҳиятини ошириш йўли билан жадал ривожлантириш ҳисобига минтақалар ижтимоий-иқтисодий ривожланиш даражасидаги фарқларни камайтириш; янги қурилиш корхоналари ва сервис марказларини ташкил этиш, кичик саноат зоналарини ташкил қилиш, йирик хўжалик бирлашмаларининг маблағларини, банкларнинг кредитларини ва хусусий хорижий инвестицияларни жалб қилиш ҳисобига кичик шаҳарлар ва шаҳарчаларни жадал ривожлантириш; саноат, қурилиш ва хизматлар кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш ҳисобига субвенцияга қарам туман ва шаҳарларни камайтириш ва маҳаллий бюджетларнинг даромад базасини кенгайтириш; қурилиш корхоналари ва бошқа ишлаб чиқариш объектларини жойлаштиришга қулай шарт-шароитлар яратиш, хусусий тадбиркорликни кенг ривожлантириш ҳамда аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш мақсадида ҳудудларнинг ишлаб чиқариш, муҳандис-коммуникация ва ижтимоий инфратузилма тармоқларини янада ривожлантириш ва модернизация қилиш.

Қурилишда замонавий бошқарув тизими

Бошқарув объектив зарурият ва мақсадга йўналтирилган жараён сифатида. Қурилишни ва умумий иқтисодни илмий асосда бошқаришни уюштириш. Қурилишни илмий бошқаришнинг муҳим муаммолари. Бошқарувнинг моҳияти, аҳамияти ва вазифалари. Бошқарувнинг асосий тамойиллари ва усуллари. Бозор талабларига мослаштирилган прогнозларни ишлаб чиқиш. Қурилишда барқарорлик тамойили. Ишлаб чиқариш ва меҳнатни моддий ва маънавий рағбатлантириш. Бошқаришнинг илмийлилик, тежамкорлик, кадрларни

танлаш ва жой-жойига қўйиш тамойиллари. Қурилиш бошқарувининг иқтисодий, ижтимоий, рухий ва ҳуқуқий усуллари. Бошқарувнинг замонавий тузилиши. Бошқаришни такомиллаштиришнинг замонавий асосий йўналишлари.

Қурилиш ишлаб чиқаришини башоратлаш ва режалаштириш

Прогнозлаш: моҳияти, аҳамияти, мазмуни. 2017-2021 йилларга мўлжалланган қурилишни ривожлантириш бўйича башоратлар ва уларга эришишнинг асосий йўллари. Бозор иқтисодиёти шароитида режалаштиришнинг моҳияти ва аҳамияти, вазифалари ва тамойиллари. Тармоқ ва корхона даражасида қурилиш ишлаб чиқаришини режалаштиришнинг хусусиятлари ва услубий асослари. Қурилиш тармоқларининг жорий ва истиқболли фаолиятини режалаштиришда шартнома муносабатларининг аҳамияти ва ўрни. Режалаштиришнинг тамойиллари ва усуллари. Бозор иқтисодиёти шароитида режалар тизими. Режа - биринчи ҳужжат ва режалаштиришнинг натижаси сифатида. Режаларнинг турлари: индекатив, стратегик, бизнес-режа. Ишлаб чиқариш режасини тузиб чиқиш ва тасдиқлашни ташкил этиш. Режалаштиришни такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари.

Ишлаб чиқаришни ижтимоий ташкил этиш

Қурилишда ишлаб чиқаришни ижтимоий ташкил этишнинг шакллари ва уларнинг ўзаро боғлиқлиги. Концентрациялаштириш, унинг шакллари ва кўрсаткичлари. Бозор иқтисодиётига ўтишда кичик ва хусусий корхоналарнинг устуворлиги. Маҳаллийлаштириш, унинг моҳияти, аҳамияти ва мазмуни. Маҳаллийлаштирилган ишлаб чиқариш кувватларини яратиш – инқирозга қарши чоралар дастурининг энг кўплаб масалаларидан бири эканлиги.

Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, унинг шакллари ва кўрсаткичлари. Кооперативлаштириш тушунчаси, унинг шакллари ва даражасини ифодаловчи кўрсаткичлар. Қурилиш корхона (фирма)лари ўртасидаги ишлаб чиқариш иқтисодий алоқаларининг турлари ва уларни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари. Диверсификациялаш. Унинг моҳияти, аҳамияти ва мазмуни. Иқтисодиётни, жумладан, қурилишни диверсификация қилишнинг энг муҳим устувор йўналиши.

Қурилиш ишлаб чиқаришида баҳо ва баҳолаш

Давлатнинг баҳо сиёсати ва уни амалга ошириш зарурияти. Баҳо – бозор муносабатларининг иқтисодий категорияси сифатида. Баҳо ва баҳолашнинг моҳияти, аҳамияти ва зарурияти. Баҳонинг функциялари, турлари ва тузилмаси. Унинг бошқа иқтисодий категориялар билан боғлиқлиги. Баҳолашни яхшилашнинг асосий йўналишлари. Товар сотишни кўпайтириш. Максимал фойда олиш. Корхоналарнинг муайян мавқеини сақлаб қолиш.

Корхона - мустақил хўжалик фаолиятини юритувчи бозор субъекти

Миллий иқтисодиётни ривожланиши ва аҳоли бандлигини таъминлашда корхонанинг ўрни ва роли. Замонавий корхоналар таснифи. Корхоналарнинг бирлашмалари. Корхоналарнинг мустиқиллиги ва масъулияти. Бозор муносабатлари шароитида давлат ва корхоналар ўртасидаги муносабат. Корхоналарнинг эркинлиги ва чекланишлар. Корхонанинг ички ва ташқи муҳити. Корхонанинг ишлаб чиқариш ва бозор муносабатлари (алоқалари). Рақобат шароитида корхоналарнинг ҳаракатлари (ўзини тутиши). Хўжалик юритишнинг замонавий бозор тизими томонидан корхона фаолиятига қўйиладиган талаблар. Корхонанинг жамият олдидидаги ижтимоий масъулияти.

Корхонани ташкил этиш ва фаолиятини тўхтатиш

Корхонани ташкил этишнинг ҳуқуқий асослари ва тамойиллари. Корхонани ташкил этиш тартиби ва босқичлари. Корхонани ташкил этиш учун зарурий таъсис ҳужжатлари. Ташкил этилаётган корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш. Корхона мулки ва реквизиитлари. Янгидан ташкил этилаётган корхона фаолиятининг бошланиши ва унинг асосий вазифалари.

Корхонани қайта ташкил этиш ва фаолиятини тўхтатиш. Корхонани қайта ташкил этиш ва тугатишнинг асосий тамойиллари. Тугатиш ҳайъати ва унинг вазифалари.

Корхонани бошқариш

Бошқарув корхона фаолиятидаги объектив зарурат. Бошқарувнинг объекти ва субъекти. Бошқарув муносабатлари. Бошқарувнинг ташкилий тузилмалари.

Бошқарувнинг мақсади, вазифалари ва тамойиллари. Бошқарув қарорларини қабул қилиш ва уларнинг масъулияти. Корпоратив бошқарувнинг ўзига хос жиҳатлари, унинг устунликлари ва камчиликлари. Бошқарувнинг асосий функциялари. Бошқарув ходимларининг касб маҳорати ва компетентлиги. Бошқарув тизимини ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига эришиш ва корхонанинг иқтисодий барқарорлигига йўналтириш. Бошқарув қарорлари самардорлигини баҳолаш.

Корхона фаолиятини режалаштириш ва башорат қилиш

Бизнес-режалаштириш корхонани бошқаришдаги муҳим қурол сифатида. Режалаштиришни бозор механизмлари билан мос келиши. Режалаштиришнинг услубий асослари. Корхонада режалаштириш турлари. Режалар тизими - режалаштириш натижаларини ақс эттириш сифатида. Режавий қарорларни тайёрлаш даври: стратегик муаммоларни таҳлил қилиш, корхона фаолияти келгуси шароитларининг прогнози, ишлаб чиқариш топшириқларини ва уларни амалга ошириш йўллари (воситаларини) аниқлаш. Жорий режа - корхона фаолиятининг асосий ҳужжати сифатида. Корхона фаолиятида бизнес-режа. Бизнес-режани ишлаб чиқаришдаги асосий вазифалари ва унинг тартиби. Бизнес-режани корхонани ривожлантириш стратегияси билан боғлиқлиги. Бизнес-режанинг асосий бўлимлари ва кўрсаткичлари.

Ишлаб чиқаришнинг иқтисодий ва ижтимоий самарадорлиги

Самарадорлик корхона фаолиятининг «ойнаси» сифатида. Бозор муносабатлари шароитда самарадорликнинг ўрни ва аҳамияти. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўналишида корхонанинг фаолияти. Ишлаб чиқариш самарадорлигининг моҳияти, мезонлари ва кўрсаткичлари. Ишлаб чиқаришнинг умумий ва солиштирма иқтисодий самарадорлиги. Харажатларнинг қопланиш даври - инновацион ечимларни, харажатлар самарадорлигининг муҳим кўрсаткичи сифатида. Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг асосий йўналишлари. 2018 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор вазифалари ва йўналишлари.

Корхонанинг асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қуввати

Асосий фондларнинг моҳияти ва уларнинг корхона фаолиятидаги ўрни. Ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш асосий фондлари. Асосий фондлар тузилмасининг ишлаб чиқариш самарадорлигига таъсири. Асосий фондларни баҳолаш, эскириши ва таъмирлаш. Асосий фондлар амортизацияси ва амортизация ажратмалари. Амортизация ажратмаларини ҳисоблаш усуллари. Асосий фондларни корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати билан алоқаси. Корхонанинг асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш кўрсаткичлари, уларни ҳисоблаш услуги. Корхона асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланишни яхшилаш йўллари.

Корхонанинг айланма маблағлари

Айланма маблағлар тушунчаси, уларнинг таркиби ва тузилмаси. Корхона айланма маблағларининг асосий воситалардан фарқи. Бозор муносабатлари шароитида айланма маблағларни шакллантириш манбалари. Айланма маблағларни корхонанинг иқтисодий барқарорлигига таъсири. Айланма маблағларни меъёрлаштириш. Корхонанинг айланма маблағларга бўлган талабини ҳисоблаш. Корхонанинг қарзга олинган ва хусусий айланма

маблағлари. Корхонанинг ишлаб чиқариш заҳиралари. Заҳиралар турлари ва уларни ҳисоблаш услуги.

Заҳираларни бошқариш ва моддий ресурсларни тежаш. Корхонада айланма маблағлардан фойдаланиш самарадорлиги. Айланма маблағлардан фойдаланиш кўрсаткичларини ва уларни ҳисоблаш услуги. Корхонанинг айланма маблағларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўллари.

Корхонада ходимлар, меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлаш

Ходимлар ва уларнинг корхона фаолиятидаги ўрни. Замонавий шароитларда корхонанинг кадрлар сиёсати. Корхона ходимлари, уларнинг таркиби ва тузилмаси. Корхона ходимлари ҳаракати ва уни режалаштириш. Ишчилар – корхона ишлаб чиқариш персоналининг асосий қисми. Корхонада меҳнат унумдорлиги ва уни ошириш резервлари.

Корхонада меҳнатга ҳақ тўлаш. Меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари ва тизимлари. Меҳнатни моддий ва маънавий рағбатлантириш. Кадрлар сиёсати ва меҳнатга ҳақ тўлашни ташкил этишда корхонанинг ваколатлари.

Ишлаб чиқариш харажатлари, фойда ва рентабеллик

Ишлаб чиқариш харажатлари, фойда ва рентабеллик тушунчалари. Маҳсулот баҳоси ва таннархи. Маҳсулот таннархини режалаштириш ва калкуляцияси. Маҳсулот ишлаб чиқариш харажатларининг таснифи. Ишлаб чиқариш харажатларини аниқлашнинг хориж тажрибаси. Фойда корхона фаолиятининг якуний натижаси сифатида. Фойданинг ишлаб чиқариш рентабеллиги балан алоқаси. Корхонада рентабелликни аниқлаш услуги. Фойдани максималлаштириш. Баҳо ва харажатлар таркибини ўзгаришининг фойдага таъсирини таҳлил қилиш. Ишлаб чиқариш рентабеллигини ошириш йўллари.

Корхонанинг иқтисодий хавфсизлиги ва тижорат сири

Корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлашнинг мақсади ва вазифалари. Корхона хавфсизлиги концепцияси. Корхонани иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш тамойиллари. Корхона хавфсизлигини таъминлашни ташкил этиш ва бошқариш. Хавфсизлик хизматининг функциялари ва унинг тузилмаси. Корхонанинг тижорат сири. Корхона тижорат сирини ҳимоя қилиш самарадорлигининг корхона иқтисодига таъсири. Рақобатчилар тўғрисида маълумот олиш услублари. Корхона тижорат сирини ҳимоя қилиш.

Корхонанинг бизнес-режаси

Бизнес-режанинг функциялари бўйича иқтисодчиларининг турли қарашлари. Бизнес-режанинг моҳияти ва вазифалари. Бизнес-режаларнинг аҳамияти ва зарурияти. Бизнес-режанинг бизнеснинг юраги, хўжалик бошқарувининг воситаси. Бизнес-режани тайёрлаш босқичлари. Бизнес-режанинг лойиҳа варианты. Бизнес-режани расмийлаштириш ва тасдиқлаш. Расмий ва ишчи бизнес-режа. Корхона миссияси. Корхона этикаси. Корхона танлаб олган қадриятлар йўналиши. Бизнес-режа мақсадларини ишлаб чиқиш. Мақсаднинг бизнес тизимидаги бешта функцияси. Мақсадларнинг мазмуни ва шаклига қўйиладиган талаблар. Бизнес-режанинг ахборотлар манбаи. Бизнес-режа тузилмасини танлаш.

Бизнес-режанинг асосланганлиги ва ишончлилиги

Бизнес-режани ишлаб чиқишни бошқаришнинг зарурати. Бизнес-режани тузишда раҳбарнинг роли. Бизнес-режани ишлаб чиқиш муддатлари. Бизнес-режани ресурслар билан таъминланганлиги. Корхона ходимларнинг малакаси ва касбий кўникмалар. Бизнесни суғурталаш. Бизнес-режа муваффақиятининг омиллари. Моддий ресурслар иқтисоди. Ресурс билан таъминлашда талаб қилинадиган билимлар. Ҳуқуқий таваккалчиликлар. Ишлаб чиқариш таваккалчиликлари. Маркетинг таваккалчиликлари. Молиявий, инновацион, ижтимоий таваккалчилик. Таваккалчилик оқибатларини объектив ўлчаниши ва қиймат баҳосига эга бўлишининг зарурати.

Бизнес-режанинг “Корхона тавсифи” бўлими

Бизнес-режа титул варағи. Бизнес-режанинг кириш қисми. Резюме. Корхонанинг тармоқдаги ва бозордаги ҳолати таҳлили. Тармоқни тавсифлаш. Тадбиркорлик фаолияти соҳасини танлашнинг асосий омиллари. Корхонани баҳолаш. Бозорни ва асосий рақобатчиларни таҳлил қилиш. Корхона тавсифномаси, SWOT- таҳлил. Корхона ва унинг рақобатчиларининг кучли ва заиф томонлари таҳлили.

Бизнес-режанинг “Корхона маҳсулотини тавсифлаш” бўлими

Маҳсулотнинг умумий тавсифи ва уни баҳолаш. Маҳсулотни баҳолаш усуллари. Маҳсулотнинг иқтисодий кўрсаткичлари. Товар қондирувчи эҳтиёжлар. Сифат кўрсаткичлари. Товарнинг ташқи безалиши. Экспорт кўрсаткичлари ва унинг имкониятлари. Маҳсулотни такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари. Маҳсулот (товар)нинг ҳаётийлик даври кўрсаткичлари. Эҳтиёжларни қондириш воситаси. Бозорнинг асосий қонунлари. Бозорда рақобат ва рақобатбардошлик. Янги маҳсулотни тавсифлаш ва бошқа маҳсулотлар билан таққослаш. Патент ҳуқуқлари. Маҳсулотнинг кучли ва заиф томонлари.

Бизнес-режанинг “Маркетинг режаси” бўлими

Маркетинг режаси бўлимининг аҳамияти. Замонавий маркетингни ташкил қилиш ва уни комплекс ўрганиш. Маркетингнинг таҳлилий функцияси. Маркетингнинг бошқарув ва назорат функцияси. Маркетинг стратегияси. Товар сиёсати. Баҳо (нарх) сиёсати. Сотиш сиёсати. Коммуникатив (ахборот алмашинуви) сиёсати. Маркетинг бюджети. Оммавий маркетинг. Дифференциал маркетинг. Йўналтирилган маркетинг. Ассортимент сиёсати. Янги маҳсулотни яратиш. Маҳсулот сифати соҳасидаги корхона стратегияси. Дизайн стратегияси. Товарнинг бозор атрибутлари (белгилари). Сервис хизматини ташкил этиш стратегияси. Бозорни ва сотувни тадқиқ қилиш. Бозор сиғимини баҳолаш. Бозорни сегментлаш. Бозор ўзгаришлари ва ривожланиш тенденциялари таҳлили, хусусан, иқтисодий, фан-техника, демографик, экологик, қонунчилик ва бошқа омилларни таҳлил қилиш. Бозор тузилмасини ўрганиш. Сотув ҳажмини башорат қилиш. Корхонанинг баҳо стратегияси. Баҳонинг шакллантириш усулини танлаш. Корхонанинг баҳо тактикаси. Баҳони бозор суғуртаси (кафолати)ни таъминлаш. Фирма стили. Маркетинг коммуникациялари комплекси: реклама, сотувни рағбатлантириш, шахсан сотиш, жамоатчилик билан ишлаш, тўғридан-тўғри маркетинг, спонсоринг, маҳсулот-плейсмент, брэндинг.

Бизнес-режанинг “Ишлаб чиқариш режаси” бўлими

Ишлаб чиқариш режасининг мазмуни, мақсади ва вазифалари. Ишлаб чиқариш дастури. Ишлаб чиқариш технологияси. Ишлаб чиқариш кооперацияси. Ишлаб чиқариш жараёни назорати. Атроф муҳит муҳофазаси тизими. Харажатлар башорати. Ишлаб чиқариш режасининг кўрсаткичлар тизими. Ялпи маҳсулот, товар маҳсулот ва тугалланмаган ишлаб чиқаришнинг ҳажми. Ишлаб чиқариш режасини ишлаб чиқариш қувватлари билан таъминланиши. Ишлаб чиқариш режасининг ресурслар билан таъминланганлиги. Ресурслардан фойдаланишни баҳолаш. Ишлаб чиқаришда ресурсларга талабни аниқлашнинг норматив, статистик ва эмпирик усуллари. Киришдаги, чиқишдаги, ўртача йиллик ва лойиҳа қуввати. Моддий захираларни аниқлаш. Айланма маблағлар таркиби, айланиши ва кўрсаткичлари. Айланма маблағларга бўлган эҳтиёж.

Бизнес-режанинг “Ташкилий режа ва менежмент” бўлими

Ташкилий режанинг мазмуни, мақсади ва вазифалари. Корхонанинг кадрлар сиёсати. Ташкилий тузилма. Кадрлар салоҳияти. Кадрлар малакаси ва касбий кўникмаларининг даражаси. Ташкилий режанинг менежментга бўлган талаблари. Бошқарув командаси. Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш. Персонални бошқариш. Бизнес-режанинг ишбилармонлик жадвали. Бошқарувни ташкил этиш. Ходимларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари. Бизнес-

режани амалга ошириш бўйича корхонадаги бўлимларнинг ўзаро ҳаракатини ташкил этиш ва тартибга солиш. Бошқаришни ташкил этиш.

Бизнес-режанинг “Корхонанинг молиявий режаси”

Молиявий режанинг аҳамияти, мазмуни ва асосий бўлимлари. Маҳсулот сотиш ҳажмини башоратлаш. Даромад ва харажатлар баланси. Актив ва пасивлар баланси. Молиявий режа сифатига таъсир этувчи омиллар. Молиявий режани ишлаб чиқиш муддати ва давомийлиги. Ишлаб чиқариш харажатлари, солиқ ва тўловлар. Корхона фаолиятининг молиявий натижалари. Корхонанинг молиявий барқарорлиги кўрсаткичлари. Корхонада фойдани шакллантириш ва тақсимлаш. Молиялаш стратегияси. Корхонани зарарсиз ишлаши. Корхона салоҳияти. Пул оқимларини ўзлаштириш.

Бизнес-режа самарадорлигини баҳолаш

Бўлимнинг аҳамияти ва асосий қисмлари. Вақт бўйича пул қийматини ҳисобга олиш. Пулнинг истеъмол ва реал қийматини ҳисоблаш. Самарадорликни баҳолаш кўрсаткичлари ва уларни ҳисоблаш услублари. Инфляцияни баҳолаш. Дисконтлаш ставкаси. Дисконтлаш коэффициенти. Реал инвестициялар самарадорлигини баҳолаш тамойиллари. Соф келтирилган (дисконтланган) даромад. Даромадлилик индекси. Ички даромадлилик нормаси. Харажатларнинг қопланиш даври.

Ишлаб чиқариш жараёни ва уни ташкил этиш асослари

Ишлаб чиқариш жараёни тушунчаси ва мазмуни. Ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этиш тамойиллари. Ишлаб чиқариш жараёнининг кўринишлари. Корхонада ишлаб чиқаришни ташкил этиш шакллари тавсифи: даражаси курсаткичлари ва иқтисодий самарадорлик. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш турларига таққослама тавсиф: амалий, серияли ва шахсий. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш усуллари. Оқим ишлаб чиқариш тушунчаси, моҳияти ва кўринишлари. Оқим линияларининг афзаллиги ва камчиликлари. Ишлаб чиқариш оқимини ташкил этишни мукамаллаш йўналишлари. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш шахсий ва партиявий усулларига тавсиф ва хусусияти. Ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этиш нормативлари. Ишлаб чиқариш циклининг давомийлиги, тайёр маҳсулот ва меҳнат воситалари чиқариш ҳажми, тугалланмаган ишлаб чиқариш катталиги. Корхонада ишлаб чиқаришни ташкил этиш даражасини оширишнинг асосий йўналишлари.

Корхона стратегиясини шакллантириш

Ишлаб чиқаришни ташкил этиш стратегияси концепциясининг моҳияти. Мақсадларни шакллантириш тамойиллари. Ташқи муҳитни ҳисобга олиш ва уни баҳолаш усуллари, корхонанинг мақсадини аниқловчи омиллар. Рақобатчи фаолиятини таҳлил қилиш стратегияси. Атроф муҳитнинг ўзгариш суръатлари ва унинг корхонага таъсири. Мақсадлар дараҳти. Нархни шакллантириш мезонлари: аниқлик, қисқалик, ўлчовлилик, келишилганлик. Корхонани ривожлантиришнинг базавий стратегияси: ўсиш стратегияси (янги бозорга кириш, бозорнинг ривожланиши, географик экспансия ва фирмалараро ҳамкорлик, ташқи иқтисодий фаолият), барқарорлик стратегияси (иқтисод, стратегик силжиш), стратегияси (бошқариш тизимини қайта кўриш, молиявий қайта қуриш, маркетингни қайта қуриш). Мақсадни амалга ошириш кетма-кетлиги: қарор қабул қилиш; мақсадни баҳолаш; мақсаднинг қўйилиши, атрофни таҳлил қилиш, ресурс билан таъминлаш, қарорни амалга ошириш, амалга оширилган қарорни баҳолаш. Бошқариш зарурлиги, моҳияти ва объектив кераклиги. Бошқариш функциялари: режалаштириш, ташкил этиш, раҳбарлик, координация, назорат. Бошқариш тамойиллари. Бошқариш усули. Корхона фаолиятининг самарадорлигини оширишида ташкилий тузилма ва мазмуни. Тузилмалар тури: тўғри функционал, штабли. Вакиллик моҳияти. Корхона мақсад ва вазифаларига эришишида ходимлар мотивациясини бошқариш. Корхона рақобатбардошлигини тавсифловчи кўрсаткичлар.

Корхоналарнинг банкротлиги, келиб чиқиши ва босқичлари

Ўзбекистон Республикаси иқтисодиётининг реал сектори корхоналарини молиявий куллаб-қуватлаш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва ишлаб чиқарилган маҳсулотларга ички талабни рағбатлантиришга қаратилган чора тадбирлар. Корхоналарда инқирознинг келиб чиқиши, унинг турлари ва босқичлари. Корхона банкротлиги: унинг мақсади, турлари ва босқичлари.

Корхона тўловга қобилияти моҳияти ва кўрсаткичлари.

Корхонанинг тўловга қобилияти моҳияти ва асослари. Корхона мажбуриятлари, унинг турлари. Корхонанинг молиявий барқарорлигини баҳолаш. Корхона иқтисодий самарадорлигини баҳолаш. Корхонанинг тўловга қобилиятсизлиги асосий сабаблари. Ўзбекистонда корхоналар тўловга қобилиятсизлигини сабабларини келиб чиқишининг ўзига хос хусусиятлари.

Корхонанинг инқирозга қарши молиявий бошқарувининг тамойиллари. Молиявий ҳисоботлар - корхона молиявий ҳолатини таҳлил қилишнинг ахборот базаси сифатида. Молиявий ҳисобот кўрсаткични ўзаро боғлиқлигини таъминлаш.

Тўловга қобилиятсиз корхоналарни молиявий соғломлаштириш

Корхона молиявий ҳолатини заифлашуви сабаблари. Корхонани тўловга қобилиятсизлик сабаблари. Корхонани молиявий соғломлаштириш босқичлари ва чора-тадбирлари. Корхона фаолиятини молиявий соғломлаштириш мақсадида бошқарувнинг оптимал вариантлари. Корхоналарни молиявий соғломлаштириш учун инқирозга қарши дастурлар.

Корхонани ҳаётийлик фаолиятини таъминлашда маркетинг

Маркетинг тизими. Маркетинг стратегияси ва концепцияси. Корхона ҳаётийлик фаолияти ва ҳаётийлик фаолиятини таъминлашда маркетинг тизимидан фойдаланиш. Маркетинг самарадорлиги ва уни ошириш йўллари.

Инқирозга қарши бошқаришда инсон омили

Корхона ва унинг меҳнат жамоаси. Корхонада ижтимоий – меҳнат муносабатлари. Корхонада ижтимоий муҳит, ижтимоий муҳитни яхшилаш омиллари. Корхонада мулкка муносабат. Корхона даромадини тақсимлашда меҳнат қилувчи субъектларни қатнашуви. Ижтимоий ҳамкорлик. Ижтимоий–меҳнат муносабатларини тартибга солиш.

Корхона рақобатбардошлиги ва маҳсулот сифати

Рақобатбардошлик тушунчаси. Корхона рақобатбардошлигини таъминловчи омиллар. Корхона рақобатбардошлигининг устун томонлари: ходимлар, товарлар ва хизматлар, ташкилий тузулма, тармоқ, минтақа, давлат. Маҳсулот сифати корхона рақобатбардошлигини таъминловчи асосий омил. Маҳсулот сифати ва кўрсаткичлари. Маҳсулот сифатининг техник даражаси. Сифатни назорат қилиш. Сифатни бошқариш. Сифатни халқаро стандартлари ISO-9000 сифат сертификати.

Корхона банкротлигининг ҳуқуқий асослари

Банкротлик тушунчаси, хусусиятлари. Санация. Кузатиш. Молиявий соғломлаштириш. Тўловга қобилиятсиз корхоналарни ҳуқуқий бошқариш. Корхона иқтисодиётини барқарор ва нобарқарор ривожланиши омиллари. Корхоналарда банкротликка қарши механизмларни ишлаб чиқиш.

Қурилиш инфратузилмаси мажмуида ресурслардан самарали фойдаланишни ташкил этиш

Қурилиш ишлаб чиқариш жараёнини электрлаштиришдаги мавжуд муаммолар. Электр энергия ресурсларидан самарали фойдаланиш. Энергетика инфратузилмаси. Қурилишда сув ресурсларидан фойдаланишда янги муносабатлар. Қурилишда сувни тежашда янги технологиялардан фойдаланиш. Қурилиш ишлаб чиқариш фаолиятида иқтисодий-экологик муаммолар ва уларни ҳал этиш йўллари.

Қурилиш инфратузилма мажмуида тайёрлов тизими ва уни ривожлантиришнинг аҳамияти

Қурилиш ишлаб чиқаришида тайёрлов тизимидаги мавжуд муаммолар. Уларни ҳал этишда инфратузилма фаолиятининг ўрни. Қурилиш фирмаларини шакллантириш. Қурилиш маҳсулотлари экспортини кенгайтириш муаммолари ва унга таъсир этувчи омиллар. Ахборот – коммуникация инфратузилмаси.

Қурилиш мажмуасида инфратузилма фаолиятини ривожлантириш ва истиқболни белгилаш

Қурилиш корхоналарида устувор йўналиш деб белгиланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳамда хизмат кўрсатувчи корхоналар фаолиятининг ўрни. Қурилиш корхоналарининг иқтисодий самарадорлигини оширишда хизмат кўрсатувчи инфратузилмалар фаолиятини баҳолаш ва истиқболни белгилаш.

Қурилишда инвестицияларнинг иқтисодий моҳияти ва турлари

Инвестициялар тушунчаси, унинг турли талқинлари. Жамғармалар инвестицияларнинг манбаи сифатида. Жамғармаларнинг моҳияти ва инвестициялар билан алоқадорлиги. Инвестицияларнинг ўсишига таъсир этувчи омиллар. Инвестициялар турлари. Инвесторларнинг асосий белгилари бўйича таснифи. Молиявий ва реал инвестициялар ўртасидаги ўзаро алоқадорлик. Молиявий инвестицияларнинг инвестицион жараёндаги роли. 2017-2021 йилларда ишлаб чиқаришни таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилишни таъминлаш бўйича чора-тадбирлар дастурида ўрин олган инвестицияларни жалб этиш йўналишлари.

Инвестицион жараённинг мазмуни ва асосий босқичлари

Инвестициялашнинг мақсадлари ва йўналишлари. Инвестициялаш объектларини режалаштириш ва танлаш. Инвестицияларни алоҳида объектлар ёки дастурлар бўйича режалаштириш. Мукамал капитал бозори ва инвестицион лойиҳадан фойдаланиш муддатлари белгиланган ҳолатлар учун инвестицион моделлар. Мукамал капитал бозори ва инвестицион лойиҳадан фойдаланиш муддатлари. Корхонанинг ишлаб чиқариш-молиявий фаолияти режалари билан ўзаро алоқадорликда инвестицион режалаштириш. Реал инвестицияларни амалга ошириш. Молиявий инвестицияларни амалга оширишнинг хусусиятлари. Инвестицион ресурслар.

Ўзбекистонда молия бозорлари ва институтлари

Молия бозорлари. Суда капитали бозори ва шерикчилик қимматли қоғозлари бозори. Қимматли қоғозлар бозори. Ўзбекистонда молия бозорларининг шаклланиши ва фаолияти хусусиятлари. Молия институтлари. Ўзбекистонда молия институтларининг юзага келиши ва ривожланиши. Тижорат банклари. Кредит уюшмалари. Инвестиция фондлари. Молия компаниялари. Молиявий инструментлар: моҳияти, турлари, таснифи. Молиявий мажбуриятлар ва улуш инструменти. Бирламчи молиявий инструментлар. Қарз шартномаси, кредит шартномаси, депозит ва ҳисоб очиш бўйича шартномалар. Факторинг, молиявий лизинг, банк кафолатлари шартномалари. Форвард ва фьючерс контрактлари. Варрант. Своп.

РЕПО операциялари. Фирманинг инвестицион жозибадорлигини баҳолашда молиявий инструментларнинг роли.

Қурилишда капитал қўйилмалар

Капитал қўйилмалар реал инвестицияларнинг шакли сифатида. Капитал қўйилмалар тушунчасининг моҳияти ва таснифи. Капитал қўйилмаларнинг такрор ишлаб чиқариш ва технологик тузилмаси. Капитал қўйилмаларнинг тармоқ бўйича ва минтақавий тақсимланиши. Капитал қўйилмаларнинг иқтисодий самарадорлигини аниқлаш тамойиллари. Капитал қўйилмаларни давлат томонидан тартибга солиниши ва ҳимоя қилиниши.

Кўчмас мулкка ва қурилишга инвестициялар киритиш

Кўчмас мулкнинг инвестициялаш объекти сифатидаги хусусиятлари. Кўчмас мулк тушунчаси. Кўчмас мулкка инвестицияларни молиялаштириш: шакллари ва инструментлари. Иштирокчилар таснифи. Ипотека. Кўчмас мулк лизинги. Кўчмас мулк опционлари. Кўчмас мулк бозорида инвестицион фаолиятни тартибга солиш. Инвестицион-қурилиш комплекси. Қурилишда пудрат муносабатлари. Тендер савдолари. Капитал қурилиш тушунчаси ва унинг техник-иқтисодий хусусиятлари. Капитал қўйилмаларни амалга оширишда капитал қурилишнинг роли. Асосий фондларни такрор ишлаб чиқариш. Капитал қурилишнинг ташкилий тузилмаси ва бошқариш асослари. Қурилиш ишларини олиб бориш усуллари. “Қулф калитгача” тизими. Бош пудратчи ва субпудратчилар. Пудратчи қурилиш ташкилотларини шакллантириш ва уларнинг таснифи. Капитал қурилишдаги ислохотлар.

Капитал қўйилмаларни молиялаштириш

Капитал қўйилмаларни молиялаштириш манбалари тушунчаси ва уларнинг таснифи. Макро ва микродаражада капитал қўйилмаларни молиялаштириш. Фирманинг ўз маблағлари. Фирма даромадларининг тузилмаси. Фирманинг жалб қилинган маблағлари, уларнинг тузилмаси. Қўшимча молиялаштириш ҳажми омиллари. Бюджет ажратмалари: тушунчаси, зарурати ва имкониятлар. Капитал қўйилмаларга бюджет ажратмаларининг хусусиятлари. Тўғридан тўғри бюджетдан молиялаштириш.

Қурилишда инвестицион лойиҳалар ва уларнинг таснифи

Инвестицион лойиҳа тушунчаси. Инвестицион лойиҳалар таснифи. Инвестицияларнинг йўналтирилганлиги. Зарур бўлган инвестициялар ҳажми. Кўзланган самара тури. Муносабатлар, алоқалар турлари. Пул оқимлари турлари. Таваккалчилик. Инвестицион лойиҳани амалга ошириш босқичлари. Инвестицион характердаги қарорлар мантиқи ва мазмуни. Танлаб олиш ва таққослаш. Лойиҳани амалга оширишни оптималлаштириш. Инвестицион дастурни шакллантириш. Лойиҳаларни ҳажм ва вақт бўйича оптималлаштириш.

Қурилишда инвестицион лойиҳаларни молиялаштириш услублари

Молиялаштиришнинг турлари ва шакллари таснифи. Лойиҳаларни қарз маблағлари орқали молиялаштириш. Улушлар асосида лойиҳаларни молиялаштириш. Молиялаштиришнинг аралаш шакллари. Молиялашнинг венчур тизими. Облигация қарзлари: асосий параметрлари уларнинг шаклланишига таъсир этувчи омиллар. Лизинг асосида молиялаштириш: турлари, шакллари ва устунликлари. Бюджет маблағлари орқали молиялаштириш.

Чет эл инвестициялари ва уларни жалб этиш бўйича инвестицион сиёсат

Давлатнинг инвестицион сиёсати. Чет эл инвестициялари тушунчаси. Ўзбекистон иқтисодиётига чет эл инвестицияларини жалб қилишнинг зарурияти. Инвестицион муҳитнинг жозибадорлигини ошириш. Иқтисодиётга чет эл инвестицияларини жалб қилишнинг ҳуқуқий асослари. Тўғридан-тўғри инвестициялар ва портфел шаклидаги чет эл инвестициялари.

Қурилиш тармоқларига чет эл инвестицияларини жалб этиш динамикаси. Ҳалқаро бозорларга чиқишнинг асосий шакллари орасида тўғридан-тўғри чет эл инвестицияларининг ўрни ва роли. Тўғридан - тўғри чет эл инвестициялари мотивлари ва гепотизалари. Тўғридан - тўғри чет эл инвестицияларининг макроиктисодий ва микроиктисодий гепотизалари. Ташқи савдо назариясида тўғридан - тўғри чет эл инвестицияларининг гепотизалари ва моделлари.

Қурилишда инновацион фаолият тушунчаси, инновацион фаолият функциялари ва инновациялар таснифи

Инновацион фаолият тушунчаси. Инновацион лойиҳа, инновацион жараён тушунчалари. Корхонада инновацион менежернинг асосий вазифалари. Инновацион жараёнга таъсир килувчи омиллар. Инновациялар тушунчаси ва уларнинг таснифи. Инновацион товарни яратиш жараёнининг босқичлари. Инновацион фаолиятни бошқариш тизимларига қўйиладиган асосий талаблар. Илмий-тадқиқот ва тажриба – конструкторлик ишларини бошқариш тизими.

Инновацион фаолиятни давлат томонидан тартибга солиниши

Ўзбекистон Республикасида инновацион фаолиятнинг ҳуқуқий асослари. Инновацион жараёнларни давлат томонидан қўллаб-қувватланиши. Илмий изланишлар, фундаментал тадқиқотлар ва инновацион лойиҳаларни қўллаб-қувватловчи жамғармалар. Инновацион фаолиятни қўллаб-қувватланишнинг нодавлат шакллари. Инновацион фаолиятни давлат томонидан тартибга солишда хориж тажрибаси. Қурилиши ривожланган давлатларда илмий-инновацион ривожланиш моделлари.

Қурилишда инновацион фаолиятнинг ташкилий шакллари ва унинг хусусиятлари

Инновацион ташкилотлар таснифи. Кичик бизнеснинг хусусиятлари. Ихтисослашган ва комплекс инновацион ташкилотларининг ўзига хос хусусиятлари. Лойиҳа конструкторлик ташкилотлари ва махсус конструкторлик бюrolари, илмий-тадқиқот, маркетинг ташкилотлари, илмий-тадқиқот институтлари, қурилиш-монтаж ташкилотлари, технопарк, технополис каби ташкилотларда инновацион фаолиятини олиб бориш. Инновацион ташкилотларнинг тузилмалари таснифи ва вазифалари. Тузилмавий қайта қуриш – ташкилотнинг рақобатбардошлигини оширишнинг асосий воситаси.

Қурилишда инновацион фаолиятнинг илмий асослари

Асосий иқтисодий қонунларнинг моҳияти ва уларнинг статика ва динамикадаги қўринишлари. Инновацион фаолиятга тизимли ёндашув: асосий атамалар ва тушунчалар. Тизимлар таснифи ва уларнинг мазмуни ҳамда хоссалари. Тизимли ёндашувни қўллашнинг қоидалари. Такрор ишлаб чиқариш – эволюцион ёндашув Бенч Маркетингнинг инструменти. Функционал ёндашув. Маркетинг ёндашуви. Норматив ёндашув. Интеграцион ёндашув. Динамик ва жарёнли ёндашув. Оптималлик асосидаги, директив ва хатти-ҳаракатлар асосидаги ҳамда вазиятли ёндашув. Инновацион бошқарув тамойиллари ва асосий усулларининг таснифи.

Қурилиш инновацион фаолиятда таваккалчиликни бошқариш асослари

Таваккалчилик тушунчаси ва унинг моҳияти. Таваккалчиликнинг объекти ва субъекти. Таваккалчилик таснифи. Таваккалчиликни пасайтириш усуллари ва омиллари: таваккалчиликдан қочиш; таваккалчиликни тақсимлаш; таваккалчилик манбаларини локализациялаш ва диверсификациялаш; суғурталаш ва хеджирлаштириш. Таваккалчиликни бошқаришнинг услубий асослари. Таваккалчиликнинг ички ва ташқи омилларининг мониторинги ва таҳлили. Таваккалчиликни баҳолаш ва уни оптималлаштириш. Таваккалчиликни бошқариш самарадорлигини баҳолаш.

Қурилишда инновацион фаолиятнинг комплекс таъминоти

Инновацион фаолиятнинг ҳуқуқий таъминоти. Меъёрий-услубий таъминот. Норматив актлар ва стандартлар. Қоидалар ва йўриқномалар. Инновацион фаолиятни бошқаришнинг ресурс таъминоти ва ресурслар турлари. Молиявий таъминот, молиялаштиришни ташкил этишнинг тамойиллари ва вазифалари. Инновацион фаолиятни бошқаришнинг ахборот таъминоти ва инновациялар статистикаси. Коммуникациялар ва ахборотлар сифатига бўлган асосий талаблар. Илмий-техникавий ахборот ресурсларини яратиш. Фан ва инновациялар статистикасининг халқаро стандартлари.

Қурилишда янгиликлар ва инновациялар портфелини шакллантириш

Инновация объектларини уларнинг нодирлиги асосида рақобатбардошлигини таъминлаш асослари. Рақобат устунликларини баҳолаш. Турли объектларнинг рақобат устунликларини таъминловчи анъанавий омиллар. Ташқи ва ички омиллар. Персонал, маҳсулот ва хизматлар. Тармоқ, минтақа ва мамлакат миқёсида рақобат устунликларини таъминлаш. Рақобат қонунини таҳлил қилиш. Такшилот ва унинг рақобатчиларининг рақобатбардошлигини таҳлил қилиш. Янгиликлар ва инновациялар портфелининг таркиби.

Венчур шаклидаги инновацион бизнес

Венчур капиталининг иқтисодий вазифалари. Венчур капитали ва венчур бизнеси. Таваккалчиликка асосланган бизнесни молиялаштиришнинг асосий хусусиятлари. Венчур асосидаги молиялаштиришнинг устивор йўналишлари. Молиявий таваккалчиликни минималлаштиришнинг асосий тамойиллари. Венчур капитали манбаалари. Венчур асосидаги бизнесни давлат томонидан тартибга солиш. Таваккалчиликка асосланган инвестицияларни молиявий баҳолаш усуллари ва асосий тушунчалари. Ўзбекистонда венчур асосида молиялашнинг истиқборлари.

Янгиликлар дастури ва лойиҳаларни ишлаб чиқиш

Инновацион лойиҳа тушунчаси ва унинг асосий элементлари. Инновацион лойиҳа турлари ва унинг мазмуни. Инновацион лойиҳаларни ишлаб чиқиш тартиби. Инновацион ғоянинг шаклланиши ва лойиҳа мақсадларини қўйиш. Лойиҳа ғояси бўйича маркетинг тадқиқотлари. Инновацион лойиҳани режалаштириш. Режалар тизими. Инновацион лойиҳани якуний босқичи. Лойиҳани топшириш ва шартномани ёпиш тартиби. Инновацион лойиҳаларни бошқариш ва амалга оширишнинг дастурли-мақсадли усуллари.

Илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларини ташкил этиш

Илмий-тадқиқот тажриба-конструкторлик ишлари (ИТТКИ), вазифалари, тамойиллари ва босқичлари. Фундаментал тадқиқотлар, амалий тадқиқотлар, тажриба-конструкторлик ишлари босқичлари. ИТТКИ асосланадиган тармоқлараро ҳужжатлар тизими. Инновация ташкилотининг патент-лицензион фаолияти. Ихтирога бўлган ҳуқуқни расмийлаштириш. Патент ва лицензия тушунчалари. Инновацион лойиҳалаштириш асослари. Инновацион лойиҳалар экспертизаси ва уни олиб бориш усуллари.

Интеллектуал мулк ва интеллектуал мулк бозори

Интеллектуал мулкнинг моҳияти ва объектлари. Интеллектуал мулкнинг ҳозирги шароитдаги аҳамияти. Интеллектуал мулк бозорини ривожланишининг тарихий асослари. Интеллектуал мулк турлари. Интеллектуал мулк объектларини ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий асослари. Интеллектуал мулк объектларини сотиш, айирбошлаш ва узатиш шакллари. Лицензион тўловларнинг асосий тўловлари ва лицензия баҳосини баҳолаш. Франчайзинг. Номоддий активларни баҳолаш. Интеллектуал мулк ҳуқуқларини бузилиши билан кураш. Интеллектуал мулкни ҳимоя қилишнинг жаҳон тажрибаси. Ўзбекистондаги интеллектуал мулк бозори.

Қурилишда маҳсулот сифати ва ишлаб чиқариш самарадорлиги

Маҳсулот сифати иқтисодий категория сифатида ва унинг иқтисодиётдаги аҳамияти. Маҳсулот сифатининг турли жиҳатларининг моҳияти. Маҳсулот сифати кўрсаткичлари тизими. Қурилиш маҳсулотлари сифатини ўлчаш усуллари. Маҳсулот сифати ва рақобатбардошлигини белгиловчи омиллар. Маҳсулот сифатини ошириш иқтисодий самарадорлигини аниқлашнинг асосий услубий тамойиллари. Сифатни яхшилашнинг самарадорлигини аниқлашда маҳсулот сифатига қилинадиган харажатларни режалаштириш ва ҳисобга олиш. Корхона фаолияти натижаларига сифатнинг таъсири.

Қурилишда маҳсулот сифатини бошқаришда миллий ва чет эл тажрибаси

Маҳсулот сифатини бошқариш тушунчаси ва моҳияти. Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги корхоналарида сифатни бошқаришга тизимли ёндашув. Умумжаҳон сифатни бошқариш тушунчаси ва унинг мазмуни. Сифатни бошқаришнинг АҚШ тажрибаси. Сифатни бошқаришнинг Европа тажрибаси. Сифатни бошқаришнинг Япония тажрибаси. Ўзбекистон корхоналарида сифатни бошқариш хизмати, уларнинг функциялари ва вазифалари.

Стандартлашнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари

Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида стандартлаштириш – юқори сифатли маҳсулот тайёрлашнинг ташкилий-техникавий асоси. Стандартлаштиришнинг мақсадлари ва вазифалари. Стандартлар турлари ва уларнинг тавсифи. Стандартлаштириш тамойиллари таснифи. Стандартлаштириш бўйича норматив ҳужжатлар ва уларга қўйиладиган талаблар. Маҳсулот сифати бўйича давлат назорати идоралари ва уларнинг вазифаси. Ўзбекистон Республикаси «Стандартлаштириш тўғрисида»ги қонуни ва унинг сифатни таъминлаш тизимини тартибга солишдаги роли. Стандартлаштириш ишларини молиялаштириш. Стандартлаштиришнинг хориж тажрибаси. Стандартлаштириш бўйича Немис миллий ташкилотининг фаолият тамойиллари. АҚШ да стандартлаштиришни ривожлантириш тажрибаси. Стандартлаштириш бўйича Франция ассоциациясининг стандартларни ишлаб чиқиш ва амалга киритиш тажрибаси.

Қурилишда маҳсулотни сертификатциялашнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари

Маҳсулотни сертификатлаш соҳасидаги асосий тушунчалар. Сертификатлаштиришнинг мақсади ва вазифалари. Ўзбекистонда сертификатлаштиришнинг ҳуқуқий асослари. Сертификатлаш бўйича давлат идоралари ва уларнинг вазифалари. Сертификатлаш объекти ва субъекти. Товарни сертификатлашни амалга ошириш тартиби. Мажбурий ва қўнгилли сертификатлаш ва уни амалга ошириш шартлари. Сертификатлаштириш бўйича ишларни лицензиялаш. Сертификатлаш натижалари: сертификат ва мувофиқлик белгиси. Импорт ва экспорт маҳсулотларини сертификатлашнинг хусусиятлари. Сертификатлашни амалга ошириш бўйича ИСО халқаро ташкилотининг тавсиялари. Ҳорижий мамлакатларда сертификатлаш тажрибаси (Германия, Франция и Япония).

Қурилишда сифат тизими ва ишлаб чиқаришни сертификатлашни ташкил этиш

Сифатни бошқаришнинг замонавий концепцияси. Сифат тизимини сертификатлашнинг мазмуни. Маҳсулотни сертификатлашнинг ахборот таъминоти. Сифат тизимини сертификатлашни амалга оширишда норматив базанинг роли. Маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхонада ишлаб чиқаришнинг ҳолати ва ишлаб чиқариш жараёнининг таҳлили. Корхона рақобатбардошлигини оширишда сифат тизимини сертификатлашнинг роли. Сертификатлаш ишларининг қиймати ва уларни тўлаш тартиби. Лабораторияларда маҳсулот намуналарини сертификатлаш синовларини олиб бориш. Сифат тизимини сертификатлашнинг халқаро тажрибаси.

08.00.03 – “Саноат иқтисодиёти”

Ихтисослиги бўйича таянч докторантурага кириш синовларини баҳолаш мезонлари

Таянч докторантурага кирувчиларнинг фанлардан билимини ёзма иш ўтказиш орқали аниқланади. Ҳар бир вариантда 4 тадан савол бўлади.

Саволларга берилган жавоблар талабгорларнинг махсус фанлардан ижодий қобилияти ва назарий билимлари даражасини кўрсатади, ҳар бир саволнинг жавоби энг кўпи билан 25 баллга баҳоланади.

Саволларга жавобларни баҳолаш мезонлари қуйидаги талаблар асосида амалга оширилади.

Ушбу ихтисосликка кириш учун фанлардан синовлар 4 та назарий саволдан иборат. Назарий саволлар максимал 25 (йиригма беш) баллда баҳоланади. Жами 100 (юз) балл. Назарий саволга тўла жавоб асосланган ёзма фикрлар билан тўлдирилган бўлиши керак:

1-савол:	- 25 балл
2-савол:	- 25 балл
3-савол:	- 25 балл
4-савол:	- 25 балл

Жами: 100 балл.

86-100%	86 - 100 баллгача, аъло.
71-85%	71 - 85 баллгача, яхши,
55-70%	55 - 70 баллгача, қониқарли,
0-54%	54 балл ва ундан кам балл, қониқарсиз баҳо ҳисобланади.

Ёзма ишларни баҳолаш мезонлари:

Ҳар бир алоҳида олинган саволга берилган жавобнинг баҳоланиши	Баҳолаш мезонининг мазмуни
25 балл	Саволга берилган жавоб аниқ ва тўғри. Ҳар бир фикр мисоллар, мустақил кузатишлар билан исботланган. Ижодий қобилияти, шунингдек илмий ва илмий-техник ахборот билан мустақил ишлаши, тизимли мустақил таҳлил қилиши, мустақил хулосалар қабул қила олиши.
21 балл	Саволга тўғри жавоб берилган, мисоллар келтирилган, лекин мустақил фикр юритилмаган. Ижодий қобилияти, шунингдек илмий ва илмий-техник ахборот билан мустақил ишлаши, лекин уларни таҳлил қила олмаслиги.
17 балл	Саволга жавоб тўлиқ берилмаган, мисоллар келтиришга ҳаракат қилинган, савол юзасидан мустақил фикр юритилмаган. Ихтисослик бўйича асосий тушунчалар ўрта даражада.
13 балл	Саволга жавоб беришда хатоликларга йўл қўйилган. Ўқув материали етарли даражада ўзлаштирилмаганлиги учун мисоллар келтира олмаган ёки нотўғри мисоллар келтирган.
0 балл	Саволга жавоб умумман бера олмаган.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. 29.12.2020 й. <https://president.uz/uz/lists/view/4057>
2. Ш. Мирзиёев. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. – Тошкент : Ўзбекистон, 2017. - 592 б.
3. Ш. Мирзиёев. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак.// Халқ сўзи. 15 январ 2017 йил.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармони. // Халқ сўзи. 8 феврал 2017 йил.
5. 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили»да амалга оширишга оид давлат дастурини ўрганиш бўйича илмий-услубий рисола.. – Т.: “Маънавият” нашриёти, 2017. – 244 бет
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иқтисодий ночор корхоналарни қўллаб-қувватлаш механизмларини янада кенгайтириш ҳамда тижорат банкларининг кўчмас мулк объектлари негизда янги ишлаб чиқариш қувватларини ташкил этишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги 20.04.2017 йилдаги ПФ-5022-сон Фармони.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар бўйича давлат кўмитасини ташкил этиш тўғрисида”ги 31.03.2017 йилдаги ПФ-4996-сон Фармони.
8. “Республика озиқ-овқат қурилишини бошқаришни ташкил этишни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори 18.02.2016 йилдаги ПҚ-2492-сон.
9. “2016-2020 йилларда республика фармацевтика қурилишини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори 16.09.2016 йилдаги ПҚ-2595-сон.
10. “2016-2020 йилларда қурилиш индустриясини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори 28.09.2016 йилдаги ПҚ-2615-сон.
11. “Республика қурилиш материаллари қурилишини бошқаришни ташкил этишни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори 25.10.2016 йилдаги ПҚ-2641-сон.
12. “2017-2019 йилларда тўқимачилик ва тикув-трикотаж қурилишини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори 21.12.2016 йилдаги ПҚ-2687-сон
13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ургут», «Ғиждувон» «Ҳазорасп» эркин иқтисодий зоналарини ташкил этиш тўғрисида” ги 2017 йил 12 январдаги ПФ-4931-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 3-сон, 40-модда.
14. Каримов И.А. Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир - Т.: “Ўзбекистон”, 2015.
15. Каримов И.А. Ўзбекистон эришган ютуқ ва марралар – биз танлаган ислоҳотлар йўлининг тасдиғидир. - Т.22-Т.: “Ўзбекистон”, 2014.
16. Каримов И.А. Мамлакатимизни янада обод этиш ва модернизация қилишни қатъият билан даво эттириш йўлида. -Т.21-Т.: “Ўзбекистон”, 2013.
17. А.Ортиқов Қурилиш иқтисоди. Дарслик. Тошкент, ТДИУ, 2015-236 б.
18. Maxmudov E.X. Korxonalar iqtisodiyoti. O'quv qo'llanma. – Т.: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2005, – 170 b.
19. Maxmudov E.X., Isoqov M.Yu. Biznes - rejalashtirish. O'quv qo'llanma. –Т.: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2005, – 160 b.

20. Махмудов Э.Х. Корхона иқтисодиёти. Ўқув қўлланма. –Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2006, – 208 б.
21. Б.Ю.Ходиев, А.Ш.Бекмуродов ва бошқалар. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» номли асарини ўрганиш бўйича ўқув қўлланма. – Т.: Иқтисодиёт, 2009. – 120 б.
22. Ортиқов А. ва бошқалар. Қурилиш корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш. Ўқув қўлланма. –Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2004, - 256 бет.
23. Попов В.М. Сборник бизнес- планов: С рекомендациями: учебно - методическое пособие / под ред. д. э. н., проф. Попова.В.М, и д. э. н. Ляпунов С.И. - 6-е изд, стер- М.: КНОРУС, 2008. - 336с.
24. Экономика предприятия: учебник / под ред. проф. Волкова О.И. и доц. Девяткина О.В. – 3-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2008. - 601с.
25. Р.А. Организация производства. - Инфра-М, 2002. – 195 с.
26. А. Ш. Бекмуродов У.В. Ғофуров. Ўзбекистонда Иқтисодиётни либераллаштириш ва модернизациялаш: Натижалар ва устувор йўналишлар. Ўқув қўлланма.-Т ТДИУ –Т 102 б.
27. www.gov.uz
28. www.mfer.uz
29. www.uza.uz
30. www.stat.uz
31. www.lex.uz.
32. www.sharh.uz

08.00.03 – “Саноат иқтисодиёти”

Ихтисослиги бўйича таянч докторантурага кириш синовлари

Учун саволлар

1. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг мазмун-моҳияти ва қурилиши соҳасида эришилган дастлабки натижалар тўғрисида.
2. Тармоқ ва корхона даражасида қурилиш ишлаб чиқаришини режалаштиришнинг хусусиятлари ва услубий асослари.
3. Корхонада айланма маблағлардан фойдаланиш самарадорлиги. Айланма маблағлардан фойдаланиш кўрсаткичларини ва уларни ҳисоблаш услуби.
4. Инвестицион лойиҳани амалга ошириш босқичлари. Лойиҳани амалга оширишни оптималлаштириш. Инвестицион дастурни шакллантириш.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 31 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси инвестициялар бўйича давлат қўмитасини ташкил этиш тўғрисида” ги ПФ-4996-сон фармони мазмун-моҳияти ва Ўзбекистонда инвестиция сиёсатининг устувор йўналишлари тўғрисида.
6. Қурилиш корхона (фирма)лари ўртасидаги ишлаб чиқариш иқтисодий алоқаларининг турлари ва уларни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари.
7. Корхонада меҳнат унумдорлиги ва уни ошириш резервлари.
8. Чет эл инвестициялари ва уларни жалб этиш бўйича инвестицион сиёсат. Қурилиш тармоқларига чет эл инвестицияларини жалб этиш динамикаси.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 24 июлдаги “Ўзбекистон Республикасида Лойиҳа бошқаруви тизимини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-5120-сон фармони мазмун-моҳияти тўғрисида.
10. Миллий иқтисодиётни ривожланиши ва аҳоли бандлигини таъминлашда қурилиш тармоғининг ўрни ва роли.
11. Бозор иқтисодиёти шароитида режалаштириш ва прогнозлашнинг объектив зарурияти.
12. Лойиҳа конструкторлик ташкилотлари ва махсус конструкторлик бюrolари, илмий-тадиқот, маркетинг ташкилотлари, илмий-тадиқот институтлари, қурилиш-монтаж ташкилотлари, технопарк, технополис каби ташкилотларда инновацион фаолиятини олиб бориш.
13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 2 апрелдаги “Қурилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-5392-сон фармонининг мазмун-моҳияти тўғрисида.
14. Бошқарув тизимини ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига эришиш ва корхонанинг иқтисодий барқарорлигига йўналтириш.
15. Янги маҳсулотни тавсифлаш ва бошқа маҳсулотлар билан таққослаш. Патент ҳуқуқлари. Маҳсулотнинг кучли ва заиф томонлари.
16. Қурилишда танлов (тендер) савдоларини ташкил этиш ва ўтказиш жараёнлари.
17. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 2 апрелдаги “Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида” ги ПҚ-3646-сон қарорининг мазмун-моҳияти ва Қурилиш вазирлигининг асосий вазифалари тўғрисида.
18. Қурилиш корхонаси фаолиятини режалаштириш ва башорат қилиш.
19. Маркетинг коммуникациялари комплекси: реклама, сотувни рағбатлантириш, шахсан сотиш, жамоатчилик билан ишлаш, тўғридан-тўғри маркетинг, спонсоринг, маҳсулот-плейсмент, брэндинг.
20. Тендер ҳужжатлари таркиби ва уларни ишлаб чиқиш тартиби.
21. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 7 майдаги “Иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларига инновацияларни жорий этиш механизмларини такомиллаштириш

бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги ПҚ-3698-сон қарори мазмун-моҳияти ва унда белгиланган устувор вазифалар ҳақида.

22. Қурилишда ишлаб чиқариш харажатлари, фойда ва рентабеллик тушунчалари.

23. Реал инвестициялар самарадорлигини баҳолаш тамойиллари. Соф келтирилган (дисконтланган) даромад.

24. Қурилиш ташкилотини бошқаришнинг ташкилий тузилмаси ва унинг типлари.

25. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 сентябрдаги “2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” ги 5544-сон фармони мазмун-моҳияти ва Стратегиянинг асосий йўналишлари тўғрисида.

26. Ишлаб чиқариш самарадорлигининг моҳияти, мезонлари ва кўрсаткичлари.

27. Корхонада ишлаб чиқаришни ташкил этиш стратегияси концепциясининг моҳияти.

28. Инвестицион-қурилиш лойиҳасининг асосий босқичлари ва уларнинг шакллари.

29. Қурилиш тармоғи ва унинг миллий иқтисодиёт ривожигаги роли ва ўрни.

30. Асосий фондлар тузилмасининг ишлаб чиқариш самарадорлигига таъсири. Асосий фондларни баҳолаш, эскириши ва таъмирлаш. Асосий фондлар амортизацияси ва амортизация ажратмалари.

31. Ўзбекистон Республикаси иқтисодиётининг реал сектори корхоналарини молиявий куллаб-қуватлаш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва ишлаб чиқарилган маҳсулотларга ички талабни рағбатлантиришга қаратилган чора тадбирлар.

32. Қурилишда сифат тизими ва ишлаб чиқаришни сертификатлашни ташкил этиш.

33. Ўзбекистон Республикаси қурилиш тармоғининг асосий кўрсаткичлари ва уларнинг динамикаси.

34. Қурилиш индустриясининг ишлаб чиқариш ва ресурс салоҳияти ва ундан оқилона фойдаланиш йўллари.

35. Корхонада ижтимоий – меҳнат муносабатлари. Корхонада ижтимоий муҳит, ижтимоий муҳитни яхшилаш омиллари.

36. Қурилиш ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва режалаштириш.

37. Бозор иқтисодиёти шароитида режалаштиришнинг моҳияти ва аҳамияти, вазифалари ва тамойиллари.

38. Корхонанинг асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш кўрсаткичлари, уларни ҳисоблаш услуби.

39. Капитал қўйилмалар тушунчасининг моҳияти ва таснифи. Капитал қўйилмаларнинг такрор ишлаб чиқариш ва технологик тузилмаси. Капитал қўйилмаларнинг тармоқ бўйича ва минтақавий тақсимланиши.

40. Инвестицион-қурилиш фаолиятини давлат томонидан тартибга солиниши.

41. Асосий фондлар тушунчаси. Ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш асосий фондлари.

42. Актив ва пассив асосий фондлар. Асосий фондларни қайта баҳолаш зарурияти

43. Қурилишда меҳнат ресурслари ва меҳнат унумдорлиги.

44. Қурилишда меҳнат унумдорлигини ўстириш омиллари ва резервлари.

45. Инвестицияларнинг таркиби, тузилмаси ва замонавий йўналишлари.

46. Режалаштириш - қурилиш ишлаб чиқаришини бошқаришдаги муҳим бўғин сифатида.

47. Лойиҳалаш босқичлари ва лойиҳа ҳужжатларининг мазмуни.

48. Инвестициялар, инвестициявий дастурлар ва лойиҳалар.

49. Меҳнат унумдорлиги кўрсаткичлари ва уни ўлчаш услублари.

50. Қурилиш бошқарувининг иқтисодий, ижтимоий, руҳий ва ҳуқуқий усуллари.

